

Balogh István

Miből vagyok?

Balogh István: Kicsi történetek szecessziós térben

2025 áprilisában megjelent huszonkettedik kötetem, melynek címe *Kicsi történetek szecessziós térben*. A könyv szerkesztője Gruik Ibolya. Szerinte egy zsebben elférő gyöngyszem születik majd a szabadkai Grafoprodukt Kiadó nyomdájában. Ibolya ezt ősszel mondta, zentai találkozásunk idején, amikor a *Mesebor* című kötetemet köszöntöttük. Valószínűleg az én zakózsebemre gondolt, mert éppen ilyen ruhadarabban ültem mellette csöppet, a bemutató után.

Egy-két szabadkai ismerősömnek figyelmébe ajánlottam, hogy május vége felé várható könyvem ottani bemutatója. Novellák kelletik magukat az olvasónak, Szabadkával kapcsolatos tartalmak, valóságos szabadkai alakok és terek is előjönnek szövegeim szereplőiként vagy a történetek helyszíneiként.

Ismerőseim közül Zsuzsa, aki előttem járt az Újvidéki Egyetem Bölcsészkara Magyar Tanszékére, amelynek szemináriumában naponta találkoztunk, innen a barátságunk is, rám kérdezett:

– *De azt mondd már meg nekem, miből vagy te, hogy ennyit tudsz írni?*

Furcsa kérdés, tudom, ám megválaszolható, ha komolyan vesszük, hogy szüleim hajdanán, amikor én még a Jordán vizében pocskoltam, hogyan is varázsolhattak bele engem éppen ők a zentai világba?

Ezt a Jordán vizében pocskolást apám emlegette, ha arról kérdeztem, mi is előzte meg az én születésemet? Akkor a válasz az volt, hogy kifogtunk téged, édes fiam, a szent folyó vizéből, mert éppen arra jártunk.

– Anya is ott volt? – kérdeztem.

– Ott bizony!

A bátyám másképp magyarázta:

– Azért születtetek te is, meg az öcsénk is, mert anyánk kislányért könyörgött, és lett még két fia. Velem együtt három.

Viszont nem a Jordán partján kereshette anyánk a leányalkatrészeket, mert ott csak fiúk úszkálnak ebihal képében. Igazság szerint kutyahalak, mert kiskoromban így hívtuk őket. Termett belőlük ezeregy vagy még több is, mint a rosta lika, láttunk eleget a fölső temető alatti nádasban, ahol Muckó kecskénket legeltettük.

Tehát apám a Jordán vizében talált alkatrészeket összeeszkábálásomhoz, anyám meg leányalkatrészek után kutathatott Kolóniában az árokparti vadvirágok között, ám alighanem egyetlen egy megfelelőre sem lelt rá.

Egyre talán mégis. A beszélőkém nagyon pereg még most is, és nincs, aki meghallgasson. Ezért írni kényszerülök. Szövegeim rátalálnak az olvasókra, mert számos észrevétel jön vissza hozzám, amelyek szívdobogtatóak számomra, megerősítenek abban, hogy nem hiába pötyögtetem a számítógépem betűit.

Zsuzsa kérdésében ott van a mennyiség is. Bevallom, *azt a sokat a két mutatóujjammal* pötyögöm be. Olyan gyorsasággal születik meg a mondat, hogy a gondolatomat nem viszi el a betű, hanem szolgálja.

A nagy kérdés a mondat jelentésében van. *Miről tudsz ilyen sokat írni? Miért írsz ilyen sokat?*

Van mondanivalóm. Ez az alapvetés. A késztetés pedig a komoly és minden percben csak növekvő *honvágy*. Ha írok, otthon vagyok. Járom az utam Zentán, Magyarkanizsán vagy Szabadkán. Mindhárom helység lakóhelyem volt, élményekkel teli. Legtöbbet persze bölcsőhelyemről írtam, ám jó kétéves kanizsai életem is nagyon erősen él bennem, mert éppen a fejlődésem olyan időszakában voltam ott, amikor kialakult és gyökeret eresztett identitásom. Szabadka más. Oda felnőttként, szülőként érkeztem, ám oly sok mindenben volt részem, főleg az irodalom, de más művészetek terén is! Írók, zenészek, festők, főleg a Bosch+Bosch tagjai!

Palicson házat építettünk, jó lesz majd öregkorunkra, kint lakunk közel a Vér-tóhoz, a kifolyásához, amelyet kicsi fiunk akkor folyónak nevezett. Új könyvem egyik novellájában a Palics-motívum megteremti a folyópartot, ahol sétálni lehet. Mi rengeteget sétálgattunk arra, néztük a horgászokat, velük örültünk, ha sikerült megakasztaniuk valami ficánkoló ezüstös kárászt.

Mindhárom városról írtam kisregényt. Zentáról és Kanizsáról egyet-egyet, Szabadkáról kettőt. Viszont Zenta motívumként megjelenik szinte minden prózai művemben, a másik kettő csak ritkán.

Zentán játszódó drámámat 2009-ben előadta a Szabadkai Népszínház Felolvasószínháza. Most buzog bennem két szabadkai téma is, amely színpadra kívánkozik. Meglátjuk, mi lesz belőlük!

Valójában huszonhárom alkotásom jelenik meg május végéig, hiszen a Magyar Szó Üveggolyó mellékletében *Jegesmedvék* munkacímmel hétről hétre olvasható volt egy gyerekeknek szánt folytatásos tárcaregényem. A 74-ik résszel véget ért az északi sarkkörben és a tájainkon játszódó történet. Az első rész 2023 decemberének első hétfőjén indult. A befejezés 2025 májusa utolsó hétfőjén látott napvilágot. Egy darabig kisebb

kimaradásokkal követhetők voltak a részek a Magyar Szó online kiadása mellékletében, az Üveggolyóban, de 2024 októberének második hétfője után online változatban már nem volt található az Üveggolyó egyetlen betűje sem. Olvasóim közül többen fordultak hozzám, külföldről is, a két Amerikából és Ausztráliából is, mikor lesz már a folytatás? Én erre a kérdésre válaszolni nem tudtam. Nagy szomorúságomra megszűnt jegesmedvéim és gyerekecskéim világutazása. Megtudtam, hogy a nyugati féltekén több olvasója van a *Jegesmedvék*nek, mint ahány példányban a nyomtatott hétfői Magyar Szó megjelenik. Én csak írtam nagy kedvvel, mert magam is beleszerettem a történetbe, amely sokszor talány volt számomra is. Tudomásom szerint a vajdasági magyar irodalomban fiataloknak csak Bogdánfi Sándor írt tárcaregényt, amely megjelent az Ifjúságban. Pompás címe volt! *Nem ízlik a csók!* Óriási kár, hogy könyvalakban már *Nagy kaland* a címe. Én olvastam a folytatásokat, azt hiszem, ötödikes voltam akkor, a bátyám fizette elő az Ifjúságot. És tetszett ám történet, de nagyon!

Emberi dolgaimról is szólhatok. Biztosan önvallomási alkatrész is van bennem, ám az fölöttébb csikorog, és nyilván rozsda marja erősen, mert a helyváltoztatás számomra mostanában már elég nehéz, sűrűn még fájdalmas is. Ülök és zenét hallgatok, Schubertet vagy Lisztet, közben írok. Legtöbbet a Tiszáról, Zenta környékéről, Bátkáról, amely ifjúságunk mágikus fészke volt. Nagy örömömre 2016-ban, bölcsőhelyem ünnepén, szeptember 11-én délelőtt a Mágikus fészkünk című kötetemet a bátkai kompon mutathattuk be, akkor még élt ez a vízen járó alkalmatosság, és zsúfolt volt érdeklődőkkel. Ötvenkét könyvet dedikáltam, utaztunk a kompon a két part között oda-vissza, énekeltünk, pálinkáztunk, mert a pálinkalovagok is megjelentek kedves barátaim és volt iskolatársaim személyében.

Beszuggeráltam magamnak azt is, hogy elmém épségben tartása okán, olvassak és írjak, mert az lelassítja a rombolást a két fülem közötti térben. Sokszor megtorpanok, egyszerű szavak sem jutnak az eszembe. Pontosabban fogalmazok: a fölemlegetett kifejezések ott vannak mentális lexikonomban, csak azonnal nem ugranak elő, mint máskor, főleg ahogy boldogult úrfikorunkban tették.

Hevenyészett vallomásom végén konkrétan válaszolok, Zsuzsa!

Gyógyító az írás. Elhagyatott lélekkel bolyonganék, ha nem írnék. Írok rendületlenül, közben néha nyögdécselek, mondja a feleségem, de hát belül fáj valami. Persze otthoni motívumok között bujkálok, és még a csúf is inkább megcirógat, már nem gúnyol, nem ölt nyelvet reám.

Hogy miből vagyok? Főleg zentaiságból, kevés, de meghatározó kanizsaiságból. Szabadkát meg nagyon megszerettem. És le-föl úszkálok a Tiszában. Talán éppen ebihal képében, apám meséiből átvett Jordán-béli

motívummal. Boldogan lubickolok a Magyarkanizsa fölötti Csurgótól a Zenta alatti Sárga partig és vissza. Megeshet, hogy valamikor, a távoli jövőben béka lesz belőlem. Vihar és jégeső közepette lehullok az égből, de rontások helyett hozok majd madárlátta szerencsét, és ahogy egy komoly békához illik, brekegve hirdetem a bőséget és az újjászületést.

Balogh István: Kicsi történetek szecessziós térben
Grafoprodukt Kiadó, Szabadka, 2025.